

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35406
Nom	Lexicografia i onomàstica catalanes
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - Grau Filologia Catalana	10 - Aplicaciones de la filología catalana al ámbito del léxico y de la terminología	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CUENCA ORDIÑANA, M.JOSEP	140 - Filologia Catalana
NICOLAS AMOROS, MIQUEL	140 - Filologia Catalana
VALLES CASANOVES, SANTIAGO ANDREU	140 - Filologia Catalana

RESUM

Lexicografia i onomàstica catalanes és una assignatura optativa que s'integra en la matèria *Aplicacions de la filologia catalana a l'àmbit del lèxic i la terminologia*. L'assignatura pretén acostar l'estudiant al món del lèxic a través dels diccionaris i de l'onomàstica, amb una visió diacrònica i normativa. En aquest sentit, es proposa d'ensinistrar l'estudiant en les tècniques i mètodes d'aproximació lingüística als diccionaris, de manera que pugui aplicar els coneixements adquirits a la investigació, a l'ensenyament i a la lingüística aplicada.

En concret, té els objectius següents:

1. Conèixer els conceptes fonamentals de la lexicografia i l'onomàstica.
2. Saber descriure l'estructura i característiques de diccionaris i recursos lexicogràfics de diverses
3. Conèixer els recursos lexicogràfics catalans.
4. Desenvolupar estratègies per a resoldre els problemes que planteja el lèxic.
5. Conèixer els conceptes fonamentals de l'onomàstica i els recursos existents.
6. Estudiar les característiques distintives dels topònims i els antropònims i reflexionar sobre el seu paper en la comunicació i en la configuració de la identitat col·lectiva.
7. Conèixer les fonts, la bibliografia bàsica i la història de la lexicografia i de l'onomàstica catalanes.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana haver adquirit els coneixements previs de lingüística assolits en les matèries i mòduls cursats anteriorment, especialment en Semàntica, lexicologia i fraseologia, Dialectologia, Gramàtica Històrica i Història de la Llengua.

COMPETÈNCIES

1001 - Grau Filologia Catalana

- Posseir coneixements de les eines, els programes i les aplicacions informàtiques específiques de l'àrea de filologia catalana.
- Ser capaç de localitzar, manejar i aprofitar la informació continguda en bases de dades i altres instruments informàtics i d'Internet en l'àrea de la filologia catalana.
- Ser capaç de realitzar tasques d'assessorament i de correcció lingüística en el context de la llengua catalana.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

- Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalitat.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.
- Adaptar-se a diferents entorns de treball filològics
- Aplicar criteris de qualitat en el treball filològic.
- Conèixer l'entorn professional i els recursos d'inserció laboral.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Identificar la història, les fonts i la bibliografia més important de la matèria.
- Comprendre correctament el contingut d'estudis o monografies sobre lexicografia i onomàstica.
- Interpretar el lèxic i la toponímia inclosos en diccionaris, atles, corpus i mapes.
- Descriure la història del lèxic català
- Actuar amb competència en el camp del lèxic i l'onomàstica.
- Usar els instruments i tècniques propis de la matèria.
- Elaborar un treball de recerca sobre la disciplina.
- Aplicar el que s'ha après a la docència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la lexicografia. Conceptes bàsics

2. Els diccionaris: estructura i tipus. La metodologia del treball lexicogràfic

3. Els recursos terminològics. La metodologia del treball terminològic

4. Panorama de la lexicografia catalana

5. Introducció a l'onomàstica catalana. Metodologia i pràctica de la recerca toponímica**6. L'antroponímia. Motivació, fonts de creació i criteris per a la normalització****VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Elaboració de treballs individuals	39,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	24,00	0
Preparació de classes de teoria	22,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Els continguts de l'assignatura són de caràcter teòric i pràctic, i demanen la participació activa en el desenvolupament de l'aprenentatge.

En les classes es combinaran les explicacions d'alguns aspectes concrets del temari (mètode deductiu) amb el comentari i anàlisi de textos (mètode inductiu) i la resolució d'activitats i tasques concretes d'aplicació de les explicacions.

La docència presencial es complementarà amb l'elaboració de pràctiques avaluables per part dels alumnes i, amb lectures crítiques i reflexives d'articles sobre la matèria.

En el marc del cicle *Les autores i els autors a les aules*, es podrà organitzar sessions amb ponents invitats. A l'inici del període docent de l'assignatura, s'informarà de les possibles activitats complementàries que s'organitzaran i de la incidència que puguin tenir en la docència i l'avaluació.

L'honestat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. La mera substitució en un text font d'elements de cohesió textual, com ara connectors, o el recurs a la sinonímia no eviten que el resultat constituïska un plagiat. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos tipus de proves:

- Les activitats pràctiques relacionades amb el contingut de l'assignatura. Com a mínim es presentaran dues pràctiques avaluables, una de lexicografia i una d'onomàstica, en les dates que s'anunciaran durant el curs. Aquesta part constituirà el 50% de la nota.
- Una prova escrita final, que avaluarà els coneixements teòrics i pràctics, així com l'adquisició de les competències generals i específiques. Aquesta part constituirà el 50% de la nota.

Per a aprovar el conjunt de l'assignatura, caldrà obtenir un 2 en la pràctica o les pràctiques lliurades al llarg del període lectiu i un 2 en la prova final i que la suma de les dues parts arribi a 5. Si no s'obté un 2 en la prova final no es farà mitjana: no se sumarà la nota de les pràctiques a la nota final. En la segona convocatòria l'estudiant podrà presentar les pràctiques recuperables. A l'inici de curs el professor o professora indicarà quines pràctiques són recuperables.

En totes les proves cal demostrar un bon coneixement del registre formal i de la normativa gramatical. D'acord amb els criteris acordats pel Consell del Departament de Filologia Catalana, el fet de cometre faltes de normativa en la prova final comportarà la qualificació de no apte, independentment de la nota del contingut. Igualment, en el treball pràctic final les errades de normativa compten negativament.

Resum de l'avaluació:

Proves d'avaluació	% sobre final
Pràctiques avaluables	50 %
Examen	50 %

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AMIGÓ, Ramon (1999): Introducció a la recerca en toponímia i antroponímia, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BATLLE, Mar et alii (2012) Manual per a l'elaboració de reculls onomàstics. Barcelona: IEC-Societat d'Onomàstica.
- CABRÉ, M. Teresa (1992): La terminologia. La teoria, els mètodes, les aplicacions. Barcelona: Empúries.
- COLON, Germà-SOBERANAS, Amadeu (1989): Panorama de la lexicografia catalana, Enciclopèdia Catalana.
- FRANQUESA, Ester (1997): La terminologia. Un mirall del món, Barcelona, UOC.
- MOREU-REY, Enric (1982): Els nostres noms de lloc, Palma de Mallorca: Moll.
- MOREU-REY, Enric (1991): Antroponímia. Història dels nostres prenomes, cognoms i renoms, Barcelona, Universitat de Barcelona.
- RAFEL, Joaquim (1997/2005): Lexicografia, Barcelona: UOC.

Complementàries

- AVL (2015): Criteris per a la fixació de la toponímia valenciana, València: Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- AGUILÓ, Cosme (2002): Toponímia i etimologia, Universitat de les Illes Balears, Palma/ UB, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- CABRÉ, Maria Teresa, [coord.] (1994) Caplletra, 17 (, monogràfic sobre lexicografia).
- CASANOVA, E. & VALERO, L. [eds.] (2013): Nous materials de toponímia valenciana, València: Denes.
- COLÓN, Germà (2011): Lexicografia, lèxic i crítica textual, Castelló: Fundació Colón-PAM.
- COROMINES, Joan (1980-2001): Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana (DECat). 10 vol. Barcelona: Curial -La Caixa.
- MOLL, F. de B (1982): Els llinatges catalans, Mallorca: Moll.
- RICO, Albert & -SOLÀ, Emili (1995): Gramàtica i lexicografia catalanes, síntesi històrica, València : Universitat de València., 1995
- VENY, Joan (2004). Petit Atlas del domini lingüística català, Barcelona: IEC.

Webs interessants:

DCVB: <http://dcvb.iecat.net/>

IEC: <https://www.iec.cat/recursos-linguistics-en-linia/>

DIEC: dlc.iec.cat/

Diccionari del català contemporani: dcc.iec.cat/ddlc/

Acadèmia Valenciana de la Llengua: <http://www.avl.gva.es/> [Publicacions]

Institut Cartogràfic de Catalunya: <http://www.icc.es/>

Institut Cartogràfic Valencià: <http://www.icv.gva.es/ICV/>

Termcat: <https://www.termcat.cat/ca>

Societat dOnomàstica: <http://www.onomastica.cat/>